

PARTICIPATIEVORM
ROL VAN PARTICIPANTINITIATIEFNEMER, BELEIDSEIGENAAR
BEVOEGD GEZAG

SAMENWERKING-SPARTNER

MEDEBESLISSER

ADVISEUR BEGINSPRAAK

ADVISEUR EINDSPRAAK

TOESCHOUWER
ONTVANGER INFORMATIE INFORMANT

GEEN ROL

BESTUURSSTIJL
ROL VAN HET BESTUUR

FACILITERENDE STIJL

SAMENWERKENDE STIJL

DELEGERENDE STIJL

PARTICIPATIEVE STIJL

CONSULTATIEVE STIJL

OPEN AUTORITAIRE STIJL

GESLOTEN AUTORITAIRE STIJL

Burgerparticipatie lust of last?

Steeds vaker worden burgers en andere belanghebbenden betrokken bij het bedenken en uitvoeren van beleidsplannen. Vaak leidt dat tot goede resultaten, maar niet altijd. ‘Succesvolle burgerparticipatie vraagt een open houding en het goed doordenken van het proces’, aldus Juul Cornips, adviseur bij Partners+Pröpper. Onlangs sprak hij over het wat en hoe van burgerparticipatie tijdens een netwerk-bijeenkomst voor gemeentebestuurders en ambtenaren wijkgericht werken. De redactie sprak met hem.

Burgerparticipatie, wat is dat eigenlijk?

“Letterlijk betekent burgerparticipatie de ‘deelname van burgers in de ontwikkeling of uitvoering van beleid’. Er bestaan nogal wat misverstanden over burgerparticipatie. Dat komt eigenlijk al door de term zelf. Burgerparticipatie is niet alleen bedoeld voor individuele burgers, maar ook voor belangenorganisaties in de wijk als dorpsraden en buurtverenigingen. Gemeenten

doen hun best deze partijen bij beleid te betrekken. Soms gaat dat over de leefbaarheid in de wijk, soms over een dorpsontwikkelingsplan. In het ene geval is er veel ruimte om ideeën en plannen aan te dragen, in andere gevallen kunnen zij alleen hun mening geven over een voorstel.”

Waarom willen gemeenten burgers en organisaties betrekken?

“Beleidsmakers kunnen verschillende motieven hebben om externe partijen te betrekken. Buurtbewoners weten bijvoorbeeld als geen ander wat er speelt in het dorp. Zij kunnen met inzichten komen, waar beleidsmakers zelf niet aan denken. Een ander doel kan zijn om draagvlak te creëren voor bepaalde besluiten. Door in een vroeg stadium met veel partijen te praten, kunnen vooroordelen of bezwaren tegen bepaalde plannen worden weggehaald. De gemeente moet de participanten wel serieus nemen en goed luisteren.”

Beleidsmakers moeten doen wat participanten vragen?

“Dat is een andere misvatting: kunnen meepraten is namelijk niet hetzelfde als meebeslissen. In ieder proces kunnen externe partijen een andere rol spelen. Soms hebben zij een adviserende functie, soms zijn ze echte samenwerkingspartner. In ieder proces spelen burgers en beleidsmakers een andere rol. Deze verschillende rollen staan centraal in de zogenaamde participatieladder. Deze ladder maakt een onderscheid naar mogelijke rollen van participanten en beleidsmakers. Hoe hoger op de participatieladder, hoe groter de invloed van participanten. Omgekeerd betekent dit dat beleidsmakers dan een minder dominante rol krijgen, en een stapje terug doen. Het is van cruciaal belang om vóóraf goed na te denken over ieders rol in het participatieproces, en daar ook duidelijk over te communiceren. De participatieladder kan daarbij helpen (zie schema).”

Wat zijn valkuilen voor burgerparticipatie?

Naast duidelijkheid over rollen, is het erg belangrijk dat beleidsmakers ook echt open staan voor de inbreng van participanten. Je moet niet zeggen ‘we betrekken de burgers’ om vervolgens toch niet naar hen te luisteren. In mijn dagelijkse werk zie ik dat veel beleidsmakers burgerparticipatie zien als iets dat ‘boven op’ hun dagelijkse werk komt, als iets wat ze er óók nog bij moeten doen. Dan zeg ik: ‘zie het als iets dat van jou als beleidsmaker zelf is. Dus: burgerparticipatie niet zien als last, maar vooral als lust.’”

Meer informatie over het netwerk gebiedsgericht werken in buurt, wijk of dorp bij Anita Blijdorp, ablijdorp@primo-nh.nl
Dr. Juul Cornips werkt als onderzoeker/adviseur bij Partners+Pröpper.
www.partnersenpropper.nl